

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Platba za podíl jinou formou než penězi, primárně akciemi

Protiplnění za převod podílu nemusí mít peněžní podobu. Prodávající může za převáděný podíl získat akcie kupujícího a stát se jeho akcionářem. Vyšší deklarovaná hodnota akciového protiplnění oproti hotovostní nabídce však sama o sobě neznamená, že prodávající získá výhodnější nabídku.

Rozhodující je právní konstrukce, skutečná hodnota a likvidita akcií i ochrana budoucího postavení prodávajícího jako akcionáře.

## Dvě konstrukce téhož vypořádání

**První možností je směna, při níž prodávající převádí svůj podíl a získává již existující akcie.**

Ty může převádět kupující, jde-li o jeho vlastní akcie a jsou-li splněny zákonné podmínky pro nakládání s nimi. Pokud akcie převádí akcionář kupujícího, nejde o jednoduchou dvoustrannou směnu. Akcionář musí být zapojen do trojstranného smluvního uspořádání, které propojí převod podílu na kupujícího s převodem akcií na prodávajícího. Směnnou smlouvou se každá strana zavazuje převést druhé straně vlastnické právo k věci výměnou za jinou věc (§ 2184 občanského zákoníku).

Je-li transakce skutečně sjednána jako směna, použijí se na ni přiměřeně ustanovení o kupní smlouvě. Prodávající má proto ve vztahu k přijímaným akciím postavení kupujícího (§ 2188 občanského zákoníku). Prohlášení a záruky by neměly pokrývat jen převáděný podíl a cílovou společnost, ale také akcie tvořící protiplnění, oprávnění s nimi nakládat a hospodářskou, právní a finanční situaci jejich emitenta.

**Druhou cestou je nepeněžitý vklad.** Prodávající podíl neprevádí na základě kupní smlouvy, ale upíše nové akcie kupujícího a jejich emisní kurs splatí vnesením převáděného podílu jako nepeněžitého vkladu. Společnost mu za tento nepeněžitý vklad vydá upsané akcie. Jde tedy o zvýšení základního kapitálu. Ekonomický výsledek může být obdobný, právní režim je však formalizovanější a postavení prodávajícího se řídí především pravidly pro upisovatele a vkladatele.

## Ocenění protiplnění a hlasovací vliv

Cena nepeněžitého vkladu se u akciové společnosti zásadně určuje znaleckým posudkem a nesmí být vyšší než částka stanovená znalcem. Znalecký posudek musí současně uvést, zda cena nepeněžitého vkladu odpovídá alespoň úhrnnému emisnímu kursu akcií, které mají být za tento vklad vydány (§ 251 zákona o obchodních korporacích). Takto určená cena slouží pro korporátní vypořádání vkladu; sama o sobě však neurčuje tržní hodnotu vydávaných akcií ani ekonomickou hodnotu celé transakce.

Zákon připouští i náhradní způsoby ocenění. U investičního cenného papíru nebo nástroje peněžního trhu lze za zákonných podmínek použít vážený průměr cen obchodů na evropských regulovaných trzích za šest měsíců před vnesením vkladu (§ 468). U jiného majetku lze za zákonných podmínek vyjít z reálné hodnoty stanovené nezávislým odborníkem, případně z hodnoty vykázané v auditované účetní závěrce (§ 469). **Při použití těchto náhradních způsobů musí společnost zajistit nové ocenění, je-li cena určená podle § 468 ovlivněna výjimečnými okolnostmi, které by ji ke dni splacení významně změnily, nebo nastaly-li nové okolnosti, které by mohly ke dni splacení**

## **významně změnit cenu určenou podle § 469.**

Vyšší ocenění akciového protiplnění může odrážet, že kupující nemusí uvolnit hotovost, zatímco prodávající přebírá riziko budoucího vývoje hodnoty akcií; samo proto neznamená výhodnější nabídku.

**Ocenění vkladu navíc nemusí odpovídat hlasovacímu vlivu prodávajícího.** Rozdíl mezi cenou nepeněžitěho vkladu a jmenovitou hodnotou vydávaných akcií se zásadně stává emisním áziem; za podmínek § 249 může být také vrácen upisovateli nebo použit na tvorbu rezervního fondu. Rozhodující je počet a druh vydaných akcií a práva s nimi spojená, nikoli samotná hodnota vkládaného podílu.

## **Kde riziko dopadá na prodávajícího**

**Časový nesoulad.** Ocenění zachycuje hodnotu v určitém okamžiku před vnesením vkladu, zatímco prodávající ji realizuje později. Smlouva by proto měla řešit změny hodnoty mezi oceněním a vypořádáním, případně úpravu směnného poměru.

**Nelikvidita a možné menšinové postavení.** Přijaté akcie nemusí být veřejně obchodované. Jejich zpeněžení ovlivňuje zákonný režim převoditelnosti, stanovy, akcionářská dohoda i existence trhu nebo konkrétního zájemce o jejich koupi. Dokumentace by měla upravit zejména převoditelnost a exit, informační práva, zastoupení v orgánech, vyhrazená rozhodnutí, dividendovou politiku, ochranu před rozmělněním a řešení sporů. Bez těchto mechanismů může prodávající držet hodnotné, ale prakticky obtížně zpeněžitelné aktivum bez odpovídajícího vlivu na řízení společnosti.

**Rozdílná právní ochrana.** Při skutečné směně má prodávající ohledně přijatých akcií postavení kupujícího a může uplatnit zákonná práva z jejich vad. Tato práva však automaticky nepokrývají nepříznivou situaci emitenta ani budoucí pokles hodnoty akcií. U nepeněžitěho vkladu postavení kupujícího nevzniká. Potřebnou ochranu je proto vhodné v obou případech sjednat prostřednictvím smluvních prohlášení, záruk, odškodnění a nároků z jejich porušení. Vedle toho se u nepeněžitěho vkladu uplatní korporátní pravidla: nedosahuje-li skutečná hodnota vkladu při jeho nabytí společností ocenění určeného pro vklad, musí vkladatel rozdíl doplatit v penězích (§ 28 a § 29 ZOK).

## **Zdanění bez peněžního toku**

U fyzické osoby je směna úplatným převodem, i když neobdrží peníze. Příjem z převodu podílu, který není cenným papírem, může být po pěti letech držby osvobozen; u akcií činí časový test tři roky a u kmenového listu pět let (§ 4 zákona o daních z příjmů). Nejsou-li podmínky osvobození splněny, může vzniknout daňová povinnost bez odpovídajícího peněžního toku. Základ daně však netvoří automaticky celá hodnota protiplnění, protože se zohledňuje nabývací cena a uznatelné související výdaje.

Provéřit je třeba také daňově neutrální výměnu podílů podle § 23b zákona o daních z příjmů.

**Uplatnit se může za dalších podmínek, získá-li nabývací korporace v nabyté korporaci více než 50 % všech hlasovacích práv a poskytne jejím společníkům za převáděné podíly podíl v nabývací korporaci. Doplatek nesmí přesáhnout 10 % jmenovité hodnoty, a nelze-li ji určit, účetní hodnoty všech podílů v nabývací korporaci.** Při splnění podmínek se příjem z přecenění, s výjimkou doplatku, nezahrne do základu daně; nejde však o definitivní osvobození, protože nabývací cena se přenáší do nového podílu. Postup musí být před výměnou oznámen správci daně (§ 23d).

Od 1. ledna 2026 byl u podílů a cenných papírů zrušen roční limit 40 milionů Kč, který v roce 2025 omezoval osvobození i při splnění časového testu. Osvobození založená na uvedených časových testech a zrušení limitu 40 milionů Kč se týkají příjmů fyzických osob. Prodává-li podíl právnická osoba, musí se samostatně posoudit režim daně z příjmů právnických osob; případná aplikace § 23b tím není vyloučena.

## Závěr

Skutečná dvoustranná směna podřizuje vzájemné převody režimu směnné smlouvy a dává prodávajícímu ve vztahu k přijímaným akciím postavení kupujícího. Nepeněžitý vklad vede ke zvýšení základního kapitálu a podřizuje transakci formalizovanému korporátnímu procesu. V obou případech je nutné vyjednat nejen hodnotu akcií, ale také způsob ocenění, směnný poměr, převoditelnost, ochranu před rozmělněním, informační a kontrolní práva, smluvní záruky a předem dohodnutý exit. Bez těchto ujednání může vyšší cena zůstat pouze číslem, které prodávající nedokáže skutečně realizovat.

**Zvažujete prodej společnosti a část protiplnění má být tvořena akciemi kupujícího? Správné nastavení struktury transakce, ocenění akciového protiplnění a ochrany vašeho budoucího postavení akcionáře mohou mít zásadní vliv na skutečnou hodnotu celé nabídky.**



**JUDr. Jakub Dohnal, Ph.D., LL.M.,**  
advokát, řídící partner



**Mgr. Klára Megová,**  
advokátní koncipientka

# ARROWS

advokátní kancelář

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Aviatica, U Trezorky 921/2  
158 00 Praha 5

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: [office@arws.cz](mailto:office@arws.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Přijetí eura pohledem oceňování podniků: Co by se změnilo ve znalecké praxi?](#)
- [Tlačítkový zákon 2026 – novinky pro eshopy a online podnikatele](#)
- [Případ ČEZ a limity místních šetření](#)
- [Převod obchodního podílu perspektivou aktuální vybrané judikatury Nejvyššího soudu ČR](#)
- [Jednotné evropské nebe: změna zákona o civilním letectví na obzoru. Od evropského rámce k vnitrostátnímu provedení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 42: \(Ne\)funkčnost automatického průpisu do ESM](#)
- [Co všechno je možné zařadit do bodu pořadu jednání valné hromady s.r.o.](#)
- [Výklad některých otázek týkajících se valných hromad obchodních korporací ve světle aktuální judikatury](#)
- [Transpoziční novela ZISIF – jaké změny přináší?](#)
- [Ban, omezení zpeněžení či zablokování účtu? Jaká máte práva vůči platformě? Ochrana streamerů a dalších tvůrců ve světle DSA](#)
- [Pozemkové restituční náhrady a role znalce, když se hodnota majetkové křivdy přepočítává po desetiletích](#)